

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
1. lékařská fakulta
ÚSTAV TEORIE A PRAXE OŠETŘOVATELSTVÍ
140 59 Praha 4 – Krč, Vídeňská 800

Posudek oponenta diplomové práce

Název diplomové práce

Potřeba spánku u nemocných v intenzivní péči

Název diplomové práce v anglickém jazyce

The need of sleep of the patients in the Intensive Care

Autor práce Bc. Karolína Svobodová

Název studijního oboru

Ošetrovatelská péče v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči

Forma studia prezenční

Vedoucí práce Mgr. Monika Hošťálková pracoviště ÚTPO 1. LF UK

Oponent práce Mgr. et Ing. Klára Burišková pracoviště ÚTPO 1. LF UK

Akademický rok 2014/2015

Hodnotící kritéria závěrečných prací

Závěrečné práce jsou hodnoceny slovně, počtem bodů a navrženým klasifikačním stupněm. Oba hodnotitelé (vedoucí i oponent) vypracují posudek, jehož součástí je bodové hodnocení jednotlivých aspektů práce (v daném bodovém rozpětí a struktuře), návrh klasifikačního stupně a jeho slovní zdůvodnění. Součástí posudku bývají také doporučené otázky k obhajobě.

Bodové rozpětí pro jednotlivé klasifikační stupně je pouze doporučené, hodnotitel se od něj může v odůvodněných případech odklonit (vysoký odborný či společenský přínos práce může převážit drobné nedostatky, anebo naopak zásadní pochybení v klíčovém aspektu může být natolik závažné, že práce není doporučena k obhajobě i přes jiné nesporné kvality).

Klasifikace navržená v posudcích není pro zkušební komisi Státních závěrečných zkoušek závazná, ta k posudkům sice přihlíží, ale rozhoduje se na základě průběhu obhajoby a vlastního uvážení. I v případě jednoho či obou nedoporučujících posudků může student závěrečnou práci před komisí obhajovat.

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky a odpovídající počet přidělených bodů	Počet bodů
<p>Abstrakt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)? ▪ Koresponduje abstrakt s obsahem práce? ▪ Má abstrakt přiměřený rozsah? <p>(0-5 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení ▪ Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jedna či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovanými poznatky ▪ Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí ▪ Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace 	3
<p>Abstrakt (slovní hodnocení)</p> <p>Abstrakt práce obsahuje všechny položky. Avšak celkově je popsána zvolená metodika diplomové práce málo přehledná. Chybí např. údaje o počtech respondentů v dotazníkovém šetření, stejně jako z abstraktu nelze vyčíst v jakých institucích byl výzkum realizován. Nevhodné se jeví i označení profese pojmem „zdravotní sestra“. Je třeba brát na vědomí, že v současné době užívá platná legislativa označení všeobecná sestra.</p>		
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zdůvodnění práce uvedené v úvodu logické? ▪ Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný? ▪ Je zvolená literatura aktuální? ▪ Je použitá literatura řádně citována? ▪ Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem? ▪ Byl dosavadní výzkum podroben kritice? <p>(0-20 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená ▪ Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno ▪ Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů ▪ Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná 	10
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení)</p> <p>V diplomové práci byla zvolena a je diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů. Avšak výrazně častěji z pohledu klinického, zaměřeného na poruchy spánku jako na medicínský problém. Postrádám tedy větší zaměření na ošetrovatelskou problematiku poruch spánku v intenzivní péči, která by byla komparována s výsledky ošetrovatelských výzkumů v zahraničních studiích. Současně jako</p>		

nevhodné vidím použití různých citačních stylů v textu, např: str. 30 kdy autorka používá harvardský styl tj. autor, rok str. a v následné citaci pak číslo strany chybí. Zároveň není správně uvedena citace v případě, kdy s ní začíná nová věta: např. str. 78 autorka píše: „*Jak uvádí zahraniční studie jedním z faktorů...*“ (citace autora až na konci věty) odstavec pak pokračuje „*Dále ze zahraniční studie,..*“ (citace opět na konci odstavce, ovšem zjistíme, že se jedná již o jiného autora a úplně jinou studii). Takto nesprávně užívané citace jsou nejen formálně nepřijatelné, ale mohou vést ke splynutí informací a následné dezinterpretaci dat. Také použití citačního stylu pro uvedení přímé citace je nesprávně formulované str. 14, nebo 80-81.

Použité metody a logika struktury práce

- Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?
- Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?
- Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikací?
- Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?
- Má práce logickou strukturu?

(0-20 bodů)

- **Nedostatečná úroveň** – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám
- **Dobrá úroveň** – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům
- **Velmi dobrá úroveň** – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi
- **Výborná úroveň** – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné

10

Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení)

Teoretická část práce má logickou strukturu, cíle a dílčí cíle jsou jasně stanoveny. Autorka zvolila pro zpracování empirické části smíšený výzkum. Konkrétně pro kvantitativní část metodu dotazníku, který distribuovala všeobecným sestřám na oddělení intenzivní péče a v kvalitativní části metodu rozhovoru s pacienty hospitalizovaných na oddělení intenzivní péče. Kvantitativní část je zpracována přehledně formou tabulek a grafů s následným popisem dat. Chybí zde však statistické zpracování dat 2. řádu (tj. porovnání výsledků ve vztahu k sociodemografickým ukazatelům – pohlaví, délka praxe, dosažené vzdělání apod.) Zjištěná data jsou tak velmi strohá a odpovídají spíše požadavkům na zpracování bakalářské práce. Výrazné problémy však nacházím při zpracování kvalitativního výzkumu. Zvolená metoda rozhovoru s pacienty je zpracována obdobným způsobem jako část kvantitativní, tj. opět do formy tabulek a grafů. Autorka naprosto ignoruje zásady pro analýzu kvalitativních dat, jako je přepis rozhovoru, kódování a následné rozdělení dat do příslušných kategorií či subkategorií. U 30ti respondentů zmiňuje jen některé přímé odpovědi, které následně převádí do souhrnných tabulek a grafů, kterým přiřazuje absolutní a relativní četnost. Kvalitativní data jsou tak zpracovány spíše do podoby výsledků kvantitativního výzkumu, o čemž svědčí i shrnutí odpovědí např. ano X ne; dobrý, celkem dobrý, špatný, velmi špatný apod. Dokonce i přepis rozhovorů, který je uveden v příloze D představuje spíše krátké

autorčino shrnutí o pacientovi a ke skutečnému přepisu rozhovoru pro potřeby analýzy kvalitativních dat má tedy velmi daleko.

Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků

- Odpovídají všechny uvedené informace soudobému stavu poznání?
- Neobsahuje práce zavádějící, či dokonce demagogická tvrzení a polopravdy?
- Jsou závěry prezentovány srozumitelně?
- Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?
- Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?
- Jsou závěry korektní?
- Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?
- Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?
- Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?

(0-20 bodů)

- **Nedostatečná úroveň** – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků
- **Dobrá úroveň** – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek
- **Velmi dobrá úroveň** – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření
- **Výborná úroveň** – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření

10

Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení)

Interpretace výsledků kvantitativní výzkumné části jsou přiměřené. V oblasti interpretace výsledků kvalitativní části však vidím výrazné nedostatky. Postrádám také popis toho, jakým způsobem probíhal výběr pacientů pro potřeby kvalitativního výzkumu. Při kvalitativní analýze dat autorka neuvádí věk pacientů. Právě věk respondentů však hraje v saturaci potřeby spánku značnou roli. Úvaha a rozbor tohoto faktoru tak při analýze dat nenacházím. Vhodné by bylo rovněž rozdělení souboru pacientů z hlediska diagnózy. Dalším důležitým faktorem by totiž zcela jistě mohl být rozdíl mezi chirurgickým a interním oddělením IP.

Etické aspekty práce

- Byly vzaty v úvahu etické otázky související s tématem práce a realizací výzkumu?
- Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?
- Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?
- Byla respektována pravidla publikační etiky?

(0-10 bodů)

- **Nedostatečná úroveň** – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena
- **Dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru
- **Velmi dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu
- **Výborná úroveň** – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce

5

Etické aspekty práce (slovní hodnocení)

Autorka při zpracování kvantitativní i kvalitativní výzkumné části respektuje ochranu osobních údajů respondentů. Získala potřebné souhlasy pro realizaci výzkumu ve zdravotnickém zařízení, včetně souhlasu etické komise. Souhlasné stanovisko se zařazením

pacientů do výzkumu získala studentka verbálně vyjádřeným souhlasem od konkrétních pacientů. Je však nutné brát v úvahu, že by bylo v tomto případě vhodnější použít písemný souhlas pro účastníky výzkumu, jelikož se v prostředí zdravotnického zařízení jedná o práci s velmi citlivými daty, které navíc autorka získávala i nahlédnutím do zdravotnické dokumentace.

Jako nevhodné pak vidím zařazení do výzkumu respondenta č. 6 u kterého autorka popisuje delirantní stav str. 40 „...dotazem na zdravotnický personál mi byl potvrzen delirantní stav v předchozích dnech hospitalizace, který již byl v době **dotazníkového** šetření farmakologicky léčen“. Zajímalo by mě, jakým způsobem tedy autorka získala od pacienta souhlas?

<p>Odborný a společenský přínos</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pojednává práce aktuální/praktický problém? ▪ Je práce přínosná z hlediska oboru? <p>(0-10 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem ▪ Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru ▪ Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru ▪ Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem 	<p>8</p>
--	---	-----------------

Odborný a společenský přínos (slovní hodnocení)
Práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru intenzivní péče. Avšak nedostatečně zpracované výsledky se odráží v závěru i diskusi diplomové práce.

<p>Formální úroveň práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsahuje práce všechny klíčové části? ▪ Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? ▪ Je práce logicky uspořádána? ▪ Je práce z formálního hlediska bez chyb? ▪ Má práce dobrou jazykovou úroveň? <p>(0-15 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – práce není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána ▪ Dobrá úroveň – text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu ▪ Velmi dobrá úroveň – práce je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu ▪ Výborná úroveň – práce je napsána na vysoké akademické úrovni 	<p>10</p>
---	---	------------------

Formální úroveň práce (slovní hodnocení)
Text práce je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, avšak se v textu objevují místy gramatické chyby, zvolené řádkování 1,5 neodpovídá požadavkům z manuálu pro psaní závěrečných prací nebo se objevují spojky na konci vět. Nevhodné vidím pak označení profese pojmem sestra, zdravotní sestra či střední zdravotnický personál (dnes se užívá označení nelékařský zdravotnický personál).

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený klasifikační stupeň	Bodové rozpětí pro diplomové práce
Výborně	100–86
Velmi dobře	85–71
Dobře	70–56

Práci klasifikuji stupněm: Dobře

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně¹:

Diplomová práce se zabývá problematikou spánku na oddělení intenzivní péče. Je to problém aktuální, který může být v praxi mnohdy opomíjený. Dobře zpracovaná teoretická část zasazuje tuto skutečnost do kontextu problematiky současné praxe. Interpretace výsledků je však zpracována spíše na základní úrovni a v části kvalitativního výzkumného šetření pak vidím základní nedostatky, které dle mého názoru pramení z neznalosti zpracování a interpretace kvalitativních dat.

Práci doporučuji k obhajobě

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

Jakým způsobem jste získala souhlas od pacienta v deliriu? Je možné pracovat pro potřeby výzkumu s touto skupinou pacientů? Jestliže ano, za jakých podmínek?

Jak mohou výsledky Vaší práce ovlivnit současnou praxi?

Praha, 28.5.2015

Místo a datum vypracování posudku

Podpis oponenta práce

¹ V případě hodnocení stupněm neprospěl/a uvést hlavní nedostatky práce a zdůvodnění tohoto rozhodnutí.